

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Utbildningsprogram för förare av fordon som transporterar farligt gods

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

MSB:s kontaktpersoner:

Carolina Karlsson, 010-240 52 06

Jan Nilsson, 010-240 52 11

Publikationsnummer MSB1435 - september 2019

ISBN 978-91-7383-965-5

UTBILDNINGSPROGRAM

ADR – förarutbildning

INNEHÅLL

Förord

1 Allmän del	5
1.1 Inledning	5
1.2 Lärare	5
1.3 Undervisningsplats	5
1.4 Pedagogiska hjälpmedel	5
1.5 Undervisningstider	5
1.6 Elevantal	5
1.7 Teoriundervisning	5
1.8 Praktiska övningar	6
1.9 Utbildningsmål	6
1.10 Examination	7
2 Utbildningsprogram förstagångsutbildning	8
2.1 Grundkurs	8
2.2 Specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål i klass 1	14
2.3 Specialkurs för transport av radioaktiva ämnen i klass 7	16
2.4 Specialkurs för transport i tank	18
3 Utbildningsprogram repetitionsutbildning	21
3.1 Repetition ”Grundkurs”	21
3.2 Repetition ”Specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål i klass 1”	22
3.3 Repetition ”Specialkurs för transport av radioaktiva ämnen i klass 7”	23
3.4 Repetition ”Specialkurs för transport i tank”	24
4 Utbildningstider	25

Förord

Detta utbildningsprogram omfattar sådana förarkurser som finns föreskrivna i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2018:5) om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S). Utbildningsprogrammet utgör också underlag för det godkännande som krävs enligt delavsnitt 8.2.2.6 i ADR-S, för att få bedriva förarutbildning. Ytterligare krav på utbildning av förare finns även i del 20 i ADR-S.

Utbildningsprogrammet består av en allmän del med tio (10) avsnitt, en del om förstagångsutbildning och en om repetitionsutbildning. Den allmänna delen omfattar bl.a. uppgifter om lärare, undervisningsplats, undervisningstider och pedagogiska hjälpmedel. Den allmänna delen innehåller även de generella utbildningsmål som gäller för respektive kurs. I delen om förstagångutbildningen återfinns specifika program för varje typ av kurs och dessa gäller även för repetitionsutbildningen, men i mindre omfattning. Utbildningsprogrammet återger kursens innehåll, den tid som avsätts för respektive ämnesområde samt de utbildningsmål som ska vara uppfyllda för varje ämnesområde.

1 Allmän del

1.1 Inledning

Detta utbildningsprogram gäller för en sådan utbildning som krävs för förare enligt kapitel 8.2 i ADR-S. De områden som minst ska behandlas finns i delavsnitt 8.2.2.3.2 i ADR-S.

Den allmänna delen av utbildningsprogrammet består av 10 avsnitt som omfattar bland annat uppgifter om lärare, undervisningsplats, undervisningstider och pedagogiska hjälpmedel. Den allmänna delen innehåller även de generella utbildningsmål som gäller för respektive kurs.

1.2 Lärare

De kurser som omfattas av detta utbildningsprogram får endast bedrivas av lärare som har godkänts av MSB.

1.3 Undervisningsplats

Krav på kurslokaler:

- lokaler ska vara väl lämpade för undervisning.
- utrymme ska finnas för raster såväl inomhus som utomhus.

1.4 Pedagogiska hjälpmedel

Följande hjälpmedel ska finnas tillgängliga vid kurserna:

- ADR-S.
- Kurslitteratur och arbetsuppgifter om transport av farligt gods för respektive kurs.
- Personlig skyddsutrustning.
- Material för praktiska övningar i brandskydd, spill samt första hjälpen.

1.5 Undervisningstider

Kurserna ska bestå av teorilektioner och praktiska övningar. Teorilektionernas längd får inte överstiga 45 minuter med 10 minuters rast mellan varje lektion. Lektionstiden i de praktiska övningarna får inte överstiga 90 minuter. En utbildningsdag ska normalt omfatta högst 8 lektioner.

1.6 Elevantal

Högsta antalet elever för en kurs får inte överstiga 20 st.

1.7 Teoriundervisning

Teoriundervisningen ska utföras i enlighet med kapitel 8.2 i ADR-S. Samtliga kurser ska innehålla arbetsuppgifter som följs upp av läraren. Teoriundervisningens samtliga delar ska vara lärarledda.

1.8 Praktiska övningar

Utbildningen i de praktiska övningarnas samtliga delar ska vara lärarledda och utföras i följande två omgångar:

- ”åtgärder vid brand och spill” (se avsnitt 2.1.12.1 i detta utbildningsprogram) som ska avse brandbekämpning och åtgärder i händelse av tillbud eller olycka
- ”första hjälpen” (se avsnitt 2.1.12.2 i detta utbildningsprogram).

Lärare i de praktiska övningarna ska vara godkänd av MSB.

1.9 Utbildningsmål

Utbildningsmålen anges med följande begrepp och betydelse.

Orientering	Eleven ska känna till ämnesområdet.
Kännedom	Eleven ska känna till befintlighet och med hjälp av dokumentation eller utvecklad information förstå innebörden av ämnesområdet.
Kunskap	Eleven ska förstå innebörden och utan handledning kunna tillämpa ämnesområdet.

Nedan anges de allmänna utbildningsmålen som gäller för de olika kurserna.

Grundkurs Eleven ska efter avslutad kurs ha den kunskap, kännedom och orientering som motsvarar minst de ämnesområden som anges i delavsnitt 8.2.2.3.2 i ADR-S.

Specialkurs

- klass 1 Eleven ska efter avslutad kurs ha den kunskap, kännedom och orientering som motsvarar minst de ämnesområden som anges i delavsnitt 8.2.2.3.4 i ADR-S.

- klass 7 Eleven ska efter avslutad kurs ha den kunskap, kännedom och orientering som motsvarar minst de ämnesområden som anges i delavsnitt 8.2.2.3.5 i ADR-S.

- tank Eleven ska efter avslutad kurs ha den kunskap, kännedom och orientering som motsvarar minst de ämnesområden som anges i delavsnitt 8.2.2.3.3 i ADR-S.

Repetitionskurs Eleven ska efter avslutad kurs ha uppdaterat sina kunskaper samt fått utbildning om den senaste tekniska, juridiska och ämnesrelaterade utvecklingen.

1.10 Examination

MSB ansvarar för examination av ADR-förare och den genomförs i Trafikverkets system för kunskapsprov. För att föraren ska kunna skriva det prov, som han eller hon bokat i förväg i Trafikverkets bokningsportal, måste relevant ADR-utbildning vara genomförd och registrerad. Alla av MSB godkända ADR-utbildare ska i MSB:s system ADRUTB anmäla sina utbildningar och registrera de förare som genomgått utbildningarna. Om inte en registrerad utbildning finns för personen då han eller hon kommer till förarprovskontoret finns det ett s.k. hinder för prov i Trafikverkets IT-system och personen släpps inte in i provsalen. Mer information om examinationen finns på www.msb.se/farligtgoods

2 Utbildningsprogram förstagångsutbildning

2.1 Grundkurs

2.1.1 Inledning

Detta utbildningsprogram gäller för sådan utbildning som krävs för förare enligt kapitel 8.2 i ADR-S. De områden som minst ska behandlas finns i delavsnitt 8.2.2.3.2 i ADR-S. I nedanstående tabell finns de ämnesområden som ska behandlas samt den tid som minst ska avsättas för respektive ämnesområde.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.1.2 - 2.1.12 i detta kapitel. Innebörden av begreppen orientering, kännedom och kunskap anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Ämnesområde	Antal lektioner
2.1.2 Begreppet farligt gods	1
2.1.3 Lagstiftning	2
2.1.4 Klassificering	2
2.1.5 Märkning och etikettering	1
2.1.6 Lättnader och undantag	2
2.1.7 Transporthandlingar	2
2.1.8 Samlastning	1
2.1.9 Fordonsmärkning	3
2.1.10 Hantering	2
2.1.11 Transportskydd och trafiksäkerhet	2
2.1.12 Olycks- och tillbudsåtgärder	varierande
2.1.12.1 Tidsinriktning för "Åtgärder vid brand och spill"	2
2.1.12.2 Tidsinriktning för "Första hjälpen"	2
Summa	18 + 4

2.1.2 Begreppet farligt gods

Kännedom om vad som menas med begreppet farligt gods.

Kunskap om faror förenade med transport och hantering av farligt gods.

Kännedom om skadeverkningar på människa, egendom och miljö vid spill eller olycka med farligt gods.

2.1.3 Lagstiftning

Orientering om följande internationella överenskommelser och direktiv:

- FN-rekommendationerna,
- ADR,
- RID,
- IMDG-koden,
- ICAO-TI,
- ADR/RID/ADN-direktivet

Orientering om lag och förordning om transport av farligt gods.

Kännedom om strukturen i ADR-S och dess olika delar.

Kännedom om hur man finner uppgifter i ADR-S som berör avsändare, transportör, mottagare och andra delaktigas skyldigheter.

Kunskap om det ansvar som delaktiga i transportkedjan har.

Orientering om definitioner i ADR-S.

Kännedom om Östersjöavtalet.

Orientering om regler som berör transport av farligt avfall.

Kännedom om innebörden av multilaterala avtal.

Kännedom om vilka myndigheter som utövar tillsyn och påföljder för brott mot bestämmelserna.

Orientering om MSB:s föreskrifter om säkerhetsrådgivare.

Kännedom om multimodala transporter.

2.1.4 Klassificering

Orientering om klassificeringskriterier.

Kunskap om indelning av farligt gods i olika klasser.

Kunskap om huvudsakliga risker och skadeverkningar för de olika klasserna.

Kunskap om UN-nummer och förpackningsgrupper.

2.1.5 Märkning och etikettering

Kännedom om krav på typgodkända produktinneslutningar för farligt gods och den märkning som visar att inneslutningen är godkänd.

Kännedom om märkning av kollin och överpack (etiketter, UN-nummer m.m.).

Orientering om provning och kontroll av IBC-behållare.

2.1.6 Lättnader och undantag

Kännedom om lättnader och undantag enligt avsnitt 1.1.3 i ADR-S.

Kännedom om reducerade mängder.

Kännedom om begränsad mängd.

Kännedom om ”värdeberäknad mängd”.

2.1.7 Transporthandlingar

Kunskap om vilka transporthandlingar som ska medföras under transport av farligt gods.

Kännedom om stuvningsintyg.

Kännedom om vilka uppgifter som ska införas i de olika transporthandlingarna samt kunskap om de olika uppgifternas innebörd.

Kunskap om de skriftliga instruktionerna.

2.1.8 Samlastning

Kunskap om hur man fastställer om samlastning av farligt gods mellan olika klasser är tillåten.

2.1.9 Fordonsmärkning

Kunskap om när och hur skyltning, etikettering och märkning ska utföras på ett fordon eller en container.

Kunskap om vilken betydelse skyltning, etikettering och märkning har och när den ska avlägsnas.

2.1.10 Hantering

Kännedom om betydelsen av rengöring av fordon före och efter transport.

Kunskap om vilka försiktighetsåtgärder som ska vidtas vid transport av farligt gods när livsmedel, andra konsumtionsvaror och djurfoder ingår i lasten.

Kunskap om vilken utrustning som ska medföras i fordon och när och hur den ska användas och kontrolleras.

Kunskap om bestämmelser för lastning, lossning och hantering inklusive lastsäkring.

2.1.11 Transportskydd och trafiksäkerhet

Kunskap om transportskydd.

Kunskap om bestämmelser för uppställning och övervakning av fordon lastade med farligt gods.

Kunskap om rekommenderade vägar för transport av farligt gods och lokala trafikföreskrifter.

Kunskap om restriktioner för passage genom vägtunnlar.

Kunskap om beteende i tunnlar.

Kännedom om regler för passagerartransporter.

2.1.12 Olycks- och tillbudsåtgärder

Utbildning som leder till förarintyg ska enligt ADR-S även omfatta teoretisk undervisning och individuella praktiska övningar avseende brand och spill samt teoretisk undervisning och individuella praktiska övningar avseende första hjälpen och åtgärder vid händelse av tillbud eller olycka.

2.1.12.1 Åtgärder vid brand och spill

Utbildningen syftar till att förare ska ha förståelse för de åtgärder som de ska vidta i händelse av brand och kunna hantera släckningsutrustning. Vidare ska förare ha kunskap om åtgärder som ska vidtas vid olyckor och utsläpp av farligt gods i samband med transport. Utbildningen ska omfatta både teoretisk och praktisk undervisning och ledas av utbildad personal med dokumenterade kunskaper i ämnesområdet.

Utbildningen ska innehålla följande moment:

Inledning

Kännedom om riskerna vad avser brand och spill vid transport av farligt gods på väg.

Kunskap om innehållet i de skriftliga instruktionerna avseende brand och spill.

Orientering om säkerhetsdatablad.

Kännedom om förebyggande skyddsåtgärder.

Brandkännedom

Kännedom om brands uppkomst och förlopp och därmed lämpliga släckmetoder.

Släckutrustningar

Kunskap om vilka bärbara brandsläckare som krävs enligt ADR-S.

Kännedom om olika typer av släckmedel, när och hur dessa ska användas vid olika brandförlopp.

Kunskap om olika typer av bärbara brandsläckares användningsområden, konstruktion, kapacitet, serviceintervaller samt märkning.

Hantering av spill

Orientering om olika typer av sorptionsmedel som kan användas vid spill av olika typer av ämne.

Kännedom om metoder för invallning samt skydd för dagvattenbrunnar med hjälp av fordonsutrustning.

Larmkunskap/Åtgärder vid olycka

Kunskap om hur man larmar och särskilda upplysningar som ska lämnas då farligt gods är inblandat i olycka.

Kunskap om användande av särskild utrustning.

Praktiska övningar – brandsläckning

Kunskap hos varje deltagare att med en bärbar brandsläckare kunna släcka en mindre brand.

2.1.12.2 Första hjälpen

Utbildningen syftar till att förare ska ha insikt om de åtgärder som de ska vidta då de själva eller andra har kommit i kontakt med farligt gods. Utbildningen ska omfatta både teoretisk och praktisk undervisning och ledas av sjukvårdsutbildad personal med dokumenterade kunskaper i ämnesområdet.

Utbildningen ska innehålla följande moment:

Inledning

Kännedom om varför det är viktigt för transportpersonal att ha förståelse för egenskaper hos olika farliga ämnen och hur dessa kan påverka människan vid kontakt genom de olika upptagningsvägarna.

Kunskap om skriftliga instruktioners innehåll och allmänna skyddsåtgärder.

Orientering om säkerhetsdatablad.

Kunskap om hur den personliga skyddsutrustningen används.

Brännskador

Orientering om hudens uppbyggnad och olika grader av brännskador, och behandling av brännskador.

Kemiska skador

Kännedom om risker och skador som kan uppstå vid kontakt med farliga ämnen genom kroppens upptagningsvägar och behandling av de olika typer av skador som kan förekomma.

Kunskap om faror vid inandning av gaser (till exempel retande, giftiga eller inerta). Särskilt för klass 7, faror med inandning av radioaktiva ämnen.

Kunskap om ämnen som vid hudkontakt kan ge lokala skador och första hjälpen för dessa skador.

Kunskap om faror vid kontakt med olika typer av frätande ämnen såsom syror, baser och ögonstänk från dessa, allmänna skyddsåtgärder för att förebygga ögonskador, vikten av att använda skyddsglasögon och medhavd flaska för ögonsköljning.

Kunskap om faror vid förtäring av farliga ämnen och vikten av noggrann hygien.

Praktiska övningar

Kunskap hos varje deltagare att utföra;

- L-ABC (livsfarligt läge, andning, blödning, chock), och
- HLR (hjärt- lungräddning).

2.2 Specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål i klass 1

2.2.1 Inledning

Detta utbildningsprogram gäller för sådan utbildning som krävs enligt kapitel 8.2 i ADR-S för förare som ska transportera explosiva ämnen och föremål i klass 1. De områden som ska behandlas finns i delavsnitt 8.2.2.3.4 i ADR-S. I nedanstående tabell finns de ämnesområden som ska behandlas samt den tid som minst ska avsättas för respektive ämnesområde.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.2.2 - 2.2.7 i detta kapitel. Innebörden av begreppen orientering, kännedom och kunskap anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Ämnesområde	Antal lektioner
2.2.2 Särskilda faror	1
2.2.3 Fordonskrav	2
2.2.4 Samlastning	1
2.2.5 Transporthandlingar	1,5
2.2.6 Märkning och etikettering	1,5
2.2.7 Arbetsbestämmelser	1
Summa	8

2.2.2 Särskilda faror

Kunskap om faror vid transport och hantering av ämnen klassificerade som explosiva ämnen eller föremål.

Kunskap om hur explosiva ämnen och föremål delas in i risk- och samhanteringsgrupper.

2.2.3 Fordonskrav

Kännedom om krav på fordon som transporterar explosiva ämnen och föremål.

Kännedom om övergångsbestämmelser i ADR-S.

Kunskap om certifikat om godkännande för fordon och intervall för kontroll av fordon.

2.2.4 Samlastning

Kunskap om vilka regler som gäller för samlastning av explosiva ämnen och föremål av olika samhanteringsgrupper, och när explosiva ämnen och föremål får samlastas med andra ämnen.

2.2.5 Transporthandlingar

Kännedom om vilka uppgifter som ska införas i de olika transporthandlingarna samt kunskap om de olika uppgifternas innebörd.

Kunskap om vilka fordonshandlingar som ska medföras.

2.2.6 Märkning och etikettering

Kunskap om skyltning, märkning och etikettering av fordon.

Kunskap om betydelsen av märkning och etiketter på kollin.

2.2.7 Arbetsbestämmelser

Kunskap om övervakning och uppställning samt lossnings- och lastningsplatser.

Kunskap om begränsning av transporterad mängd för EX/II- och EX/III- fordon.

Kunskap om risker med öppen låga.

Kunskap om betydelsen av rengjort lastutrymme.

Orientering om andra länders eventuella krav på auktoriserad representant.

Kännedom om tillstånd och förhandsmeddelande för lastning och lossning.

Kunskap om tunnelrestriktioner.

2.3 Specialkurs för transport av radioaktiva ämnen i klass 7

2.3.1 Inledning

Detta utbildningsprogram gäller för sådan utbildning som krävs enligt kapitel 8.2 i ADR-S för förare som ska transportera radioaktiva ämnen i klass 7. De områden som ska behandlas finns i delavsnitt 8.2.2.3.5 i ADR-S. I nedanstående tabell finns de ämnesområden som ska behandlas samt den tid som minst ska avsättas för respektive ämnesområde.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.3.2 - 2.3.7 i detta kapitel. Innebörden av begreppen orientering, kännedom och kunskap anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Ämnesområde	Antal lektioner
2.3.2 Joniserande strålning	2
2.3.3 Förpackningskrav	1,5
2.3.4 Märkning och etikettering	1
2.3.5 Transporthandlingar	1
2.3.6 Fordonsmärkning	1,5
2.3.7 Arbetsbestämmelser	1
Summa	8

2.3.2 Joniserande strålning

Kunskap om faror vid transport och hantering av ämnen som är klassificerade som radioaktiva.

Kännedom om radioaktivitet, aktivitet, dosenheter och dosgränser.

Kunskap om kontamination och strålningens biologiska verkan.

Kännedom om ämnesindelningen i klass 7.

Orientering om behöriga myndigheter.

2.3.3 Förpackningskrav

Kännedom om undantagna kollin.

Kännedom om strålkälla av speciell beskaffenhet.

Kännedom om kollen av typ A, B(M), B(U) och C, industrikollin IP 1-3, kollin innehållande fissila ämnen eller UF₆.

Kännedom om tilläggsbeteckningar och godkännandecertifikat.

2.3.4 Märkning och etikettering

Kunskap om betydelsen av märkning och etiketter på kollin innehållande radioaktiva ämnen.

Kännedom om transportindex för etikett 7B och 7C.

2.3.5 Transporthandlingar

Kännedom om vilka uppgifter som ska införas i de olika transporthandlingarna vid transport av radioaktiva ämnen samt kunskap om de olika uppgifternas innebörd.

Kunskap om vilka fordonshandlingar som ska medföras.

Kännedom om särskilda villkor i transportdokumenten.

Kännedom om godkännande för vissa transporter.

2.3.6 Fordonsmärkning

Kunskap om skyltning, märkning och etikettering av fordon.

2.3.7 Arbetsbestämmelser

Kunskap om begreppet ”komplett last”.

Kunskap om reglerna för säkerhetsavstånd mellan kollin med radioaktiva ämnen i förhållande till människor.

Kännedom om kvalitetssäkringsprogram.

Kännedom om strålskyddsprogram.

Kunskap om övervakning och uppställning samt lossnings- och lastningsplatser.

Kunskap om särskilda åtgärder vid händelse av olycka.

2.4 Specialkurs för transport i tank

2.4.1 Inledning

Detta utbildningsprogram gäller för sådan utbildning som krävs enligt kapitel 8.2 i ADR-S för förare som ska transportera farligt gods i tank. De områden som ska behandlas finns i delavsnitt 8.2.2.3.3 i ADR-S. I nedanstående tabell finns de ämnesområden som ska behandlas samt den tid som minst ska avsättas för respektive ämnesområde.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.4.2 - 2.4.9 i detta kapitel. Innebörden av begreppen orientering, kännedom och kunskap anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Särskilda åtgärder vid brand och spill får göras i anslutning till de praktiska övningarna i grundkursen.

Ämnesområde	Antal lektioner
2.4.2 Begreppet tanktransport	1
2.4.3 Fordons/tankkrav	4
2.4.4 Transporthandlingar	2
2.4.5 Fordonsmärkning	2
2.4.6 Trafiksäkerhet	1
2.4.7 Arbetsbestämmelser	1
2.4.8 Uppställning	1
2.4.9 Olycks- och tillbudsåtgärder	Varierande
Tidsinriktning för ”Olycks- och tillbudsåtgärder”	1
Summa	12 + 1

2.4.2 Begreppet tanktransport

Kännedom om vilka konstruktioner som innefattas i begreppet tank.

Kännedom om särskilda krav för tanktransport.

Kunskap om krav på förarbehörighet.

2.4.3 Fordons/tankkrav

Kännedom om vilka särskilda krav som ställs på fordon som transporterar tankar.

Orientering om tekniska krav för tankar.

Kännedom om kontrollintervall för fordon och tankar.

Kunskap om tankkoder och tankhierarkin.

Kännedom om kontrollorgan för kontroll av tankar och fordon.

2.4.4 Transporthandlingar

Kännedom om vilka uppgifter som ska införas i de olika transporthandlingarna vid tanktransport samt kunskap om de olika uppgifternas innebörd.

Kännedom om lastplan.

Kunskap om ämneslistor och uppgifter i certifikat om godkännande av fordon.

2.4.5 Fordonsmärkning

Kunskap om skyltning, märkning och etikettering av fordon.

2.4.6 Trafiksäkerhet

Kunskap om faktorer som påverkar fordonets stabilitet och köregenskaper.

Kunskap om tunnelrestriktioner.

2.4.7 Arbetsbestämmelser

Kunskap om särskilda faror med vätskor med låg flampunkt.

Kunskap om bestämmelser rörande fyllnadsgrad.

Kunskap om överfyllnadsskydd på tankar och fasta cisterner.

Kännedom om generella säkerhetsbestämmelser för tankfordon (t.ex. vid lastning).

Kännedom om de vanligaste metoderna för fyllning och/eller tömning av tankar.

Kunskap om villkor för samlastning.

Kännedom om miljökonsekvenser vid spill från tankfordon och användande av miljöskyddsutrustning.

2.4.8 Uppställning

Kunskap om vilka regler som gäller för uppställning och övervakning av tankfordon.

Kännedom om lokala trafikföreskrifter.

2.4.9 Olycks- och tillbudsåtgärder

Här ska de särskilda åtgärder behandlas som är specifika för transport i tank, t.ex. riskområdets storlek och risk för BLEVE.

3 Utbildningsprogram repetitionsutbildning

3.1 Repetition "Grundkurs"

3.1.1 Inledning

Detta utbildningsprogram gäller för sådan repetitionskurs som krävs för förare enligt kapitel 8.2 i ADR-S. I nedanstående tabell anges de ämnesområden som ska behandlas. Vid repetitionsutbildning förutsätts att eleverna har en grundkunskap så att inte varje ämnesområde behöver behandlas på samma sätt som vid förstagångsutbildning.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.1.2 - 2.1.12 i detta utbildningsprogram. Innebörden av begreppen orientering, kännedom och kunskap anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Ämnesområde	
2.1.2	Begreppet farligt gods
2.1.3	Lagstiftning
2.1.4	Klassificering
2.1.5	Märkning och etikettering
2.1.6	Lättnader och undantag
2.1.7	Transporthandlingar
2.1.8	Samlastning
2.1.9	Fordonsmärkning
2.1.10	Hantering
2.1.11	Transportskydd och trafiksäkerhet
2.1.12	Olycks- och tillbudsåtgärder
2.1.12.1	Åtgärder vid brand och spill
2.1.12.2	Första hjälpen

Innehållet i de olika ämnesområdena och vilka mål som ska gälla för varje del är de samma som för förstagångsutbildningen för "Grundkurs" och framgår av punkterna 2.1.2 - 2.1.12 i kapitel 2.1 "Grundkurs", men i mindre omfattning.

3.2 Repetition ”Specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål i klass 1”

3.2.1 Inledning

Detta utbildningsprogram gäller för sådan repetitionskurs som krävs för förare enligt kapitel 8.2 i ADR-S. I nedanstående tabell anges de ämnesområden som ska behandlas. Vid repetitionsutbildning förutsätts att eleverna har en grundkunskap så att inte varje ämnesområde behöver behandlas på samma sätt som vid förstagångsutbildning.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.2.2 - 2.2.7 i detta utbildningsprogram. Innebörden av begreppen orientering, kännedom och kunskap anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Ämnesområde	
2.2.2	Särskilda faror
2.2.3	Fordonskrav
2.2.4	Samlastning
2.2.5	Transporthandlingar
2.2.6	Märkning och etikettering
2.2.7	Arbetsbestämmelser

Innehållet i de olika ämnesområdena och vilka mål som ska gälla för varje del är de samma som för förstagångsutbildningen för ”Specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål i klass 1” och framgår av punkterna 2.2.2 - 2.2.7 i kapitel 2.2 ”Specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål i klass 1”, men i mindre omfattning.

3.3 Repetition "Specialkurs för transport av radioaktiva ämnen i klass 7"

3.3.1 Inledning

Detta utbildningsprogram gäller för sådan repetitionskurs som krävs för förare enligt kapitel 8.2 i ADR-S. I nedanstående tabell anges de ämnesområden som ska behandlas. Vid repetitionsutbildning förutsätts att eleverna har en grundkunskap så att inte varje ämnesområde behöver behandlas på samma sätt som vid förstagångsutbildning.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.3.2 - 2.3.7 i detta utbildningsprogram. Innebörden av begreppen orientering, kännedom och kunskap anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Ämnesområde
2.3.2 Joniserande strålning
2.3.3 Förpackningskrav
2.3.4 Märkning och etikettering
2.3.5 Transporthandlingar
2.3.6 Fordonsmärkning
2.3.7 Arbetsbestämmelser

Innehållet i de olika ämnesområdena och vilka mål som ska gälla för varje del är de samma som för förstagångsutbildningen för "Specialkurs för transport av radioaktiva ämnen i klass 7" och framgår av punkterna 2.3.2 - 2.3.7 i kapitel 2.3 "Specialkurs för transport av radioaktiva ämnen i klass 7", men i mindre omfattning.

3.4 Repetition "Specialkurs för transport i tank"

3.4.1 Inledning

Detta utbildningsprogram gäller för sådan repetitionskurs som krävs för förare enligt kapitel 8.2 i ADR-S. I nedanstående tabell anges de ämnesområden som ska behandlas. Vid repetitionsutbildning förutsätts att eleverna har en grundkunskap så att inte varje ämnesområde behöver behandlas på samma sätt som vid förstagångsutbildning.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.4.2 - 2.4.9 i detta utbildningsprogram. Innebörden av begreppen orientering, kännedom och kunskap anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Ämnesområde
2.4.2 Begreppet tanktransport
2.4.3 Fordons/tankkrav
2.4.4 Transporthandlingar
2.4.5 Fordonsmärkning
2.4.6 Trafiksäkerhet
2.4.7 Arbetsbestämmelser
2.4.8 Uppställning
2.4.9 Olycks- och tillbudsåtgärder

Innehållet i de olika ämnesområdena och vilka mål som ska gälla för varje del är de samma som för förstagångsutbildningen för "Specialkurs för transport i tank" och framgår av punkterna 2.4.2 - 2.4.9 i kapitel 2.4 "Specialkurs för transport i tank", men i mindre omfattning.

4 Utbildningstider

4.1 Tidsomfattning för respektive förstagångsutbildning (minst)

ADR Grund	18+4
ADR Klass 1	8
ADR Klass 7	8
ADR Tank	12+1

4.2 Tidsomfattning för respektive repetitionsutbildning (minst)

ADR Grund repetition	9
ADR Klass 1 repetition	4
ADR Klass 7 repetition	4
ADR Tank repetition	6

En utbildningsdag ska normalt omfatta 8 lektionstimmar.